İKV BİLGİ NOTU

2026 AVRUPA İSTİHDAM VE SOSYAL GÖRÜNÜM RAPORU

Hatice Zeynep Şen, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Komisyonu 13 Ekim 2026 tarihinde 2026 Avrupa İstihdam ve Sosyal Görünüm Raporu'nu (*European Employment and Social Outlook 2026*) yayımladı.[1] Rapor, AB'de iş kalitesinin son on yılda ücretler, iş güvencesi ve çalışma süreleri bakımından iyileştiğini ortaya koyuyor. Bununla birlikte, ülkeler, sektörler ve meslekler arasındaki farklılıklar sürüyor. Rapor, kaliteli işlerin çalışanların refahının yanı sıra verimliliği ve rekabet gücünü de desteklediğini vurgularken, yavaşlayan istihdam artışı, nüfusun yaşlanması, iş gücü açıkları ile yeşil ve dijital dönüşümün çalışma hayatına etkilerini de ele alıyor.

İş Kalitesinde İlerleme ve Süregelen Farklılıklar

Rapora göre, bilgi ve iletişim, finans ve sigorta, kamu yönetimi ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetlerde daha kaliteli işler yaygın olarak görülüyor. İmalat sanayisi de iş kalitesinin görece yüksek olduğu sektörler arasında yer alıyor. Buna karşılık, konaklama ve yiyecek hizmetleri ile idari ve destek hizmetlerinde daha düşük ücretler, daha sınırlı iş güvencesi ve standart dışı çalışma saatleri öne çıkıyor. Kadınlar, gençler, düşük eğitim düzeyine sahip kişiler ve AB dışında doğan çalışanlar, düşük kaliteli işlerde daha fazla yoğunlaşıyor. Bazı üye ülkelerde ise son on yılda iki veya daha fazla iş kalitesi göstergesinde gerileme kaydediliyor.

İş gücü açığı yaşanan mesleklerde çalışma koşullarının daha elverişsiz olması dikkat çekiyor. Özellikle bakım çalışanları, tarım çalışanları ve temizlik görevlileri daha düşük kaliteli işlerde çalışırken, öğretmenler arasında istem dışı geçici istihdamın artması da sorun oluşturuyor. Rapor, ücretlerin ve çalışma koşullarının iyileştirilmesinin, ihtiyaç duyulan alanlarda çalışanların işe alınmasını ve mevcut çalışanların işte kalmasını destekleyebileceğini belirtiyor.

Ücretler Verimlilik ve Yapay Zekânın Etkileri

Rapor, iş kalitesi ile verimlilik arasında karşılıklı bir ilişki bulunduğunu ortaya koyuyor. Daha iyi ücretler ve iş güvencesi, çalışanların motivasyonunu artırarak, personel değişimini azaltarak ve beceri gelişimini destekleyerek verimliliğe katkı sağlayabiliyor. Verimlilik artışı da ücretlerin ve çalışma koşullarının sürdürülebilir biçimde iyileştirilmesine zemin hazırlıyor. Özellikle asgari ücretlerdeki artışlar, işletmeleri düşük iş gücü maliyetleri üzerinden rekabet etmek yerine yatırım ve yeniliğe yöneltebiliyor. AB

[1] Avrupa Komisyonu, "Job quality is a priority in the EU, according to annual Commission report", 13.10.2026. https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/job-quality-priority-eu-according-annual-commission-report-2026-10-13_en

Asgari Ücret Direktifi'nin[2] kabulünden bu yana, ücret düzeylerinin daha düşük ve asgari ücretli çalışanların daha yaygın olduğu üye ülkeler başta olmak üzere asgari ücretlerde artış kaydediliyor.

Yapay zekâ, çalışanların daha yüksek katma değerli görevlere yönelmesini ve yeni beceriler kazanmasını sağlayarak verimliliği ve iş kalitesini artırma potansiyeli taşıyor. Ancak bu etkiler, teknolojinin nasıl uygulandığına ve yönetildiğine bağlı olarak değişiyor. İşe başlangıç düzeyindeki ve rutin görevler içeren bazı işlerde iş gücü talebi baskılanabilirken, otomatik araçlara aşırı bağımlılık eleştirel düşünmeyi ve yaparak öğrenmeyi zayıflatabiliyor. Daha az deneyimli çalışanlar kısa vadede önemli verimlilik kazanımları elde etse de hataları tespit etmekte zorlanabiliyor. Bu çerçevede rapor, çalışanların temsilinin, beceri politikalarının ve sosyal diyaloğun önemine dikkat çekiyor.

İstihdam Görünümü ve Politika Gündemi

AB iş gücü piyasası, ekonomik ve jeopolitik belirsizliklere rağmen dayanıklılığını koruyor. 2025 yılında 20-64 yaş grubunda istihdam oranı %76,1'e ulaşırken, işsizlik oranı tarihî düşük düzey olan %6'da kalıyor. İstihdam oranı, AB'nin 2030 yılı için belirlediği %78 hedefinin 1,9 puan altında bulunuyor. Bununla birlikte, istihdamdaki yıllık artış 2024'teki %0,8 düzeyinden 2025'te %0,5'e geriliyor.

Grafik 1: AB'de İstihdam Artışı ve 2026 Tahmini

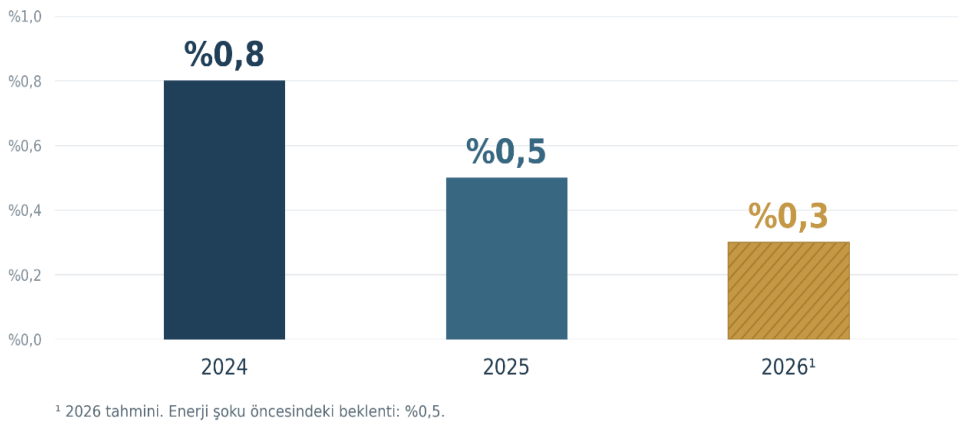

Kaynak: *Avrupa Komisyonu*

Orta Doğu'daki çatışmayla bağlantılı enerji şokunun etkisiyle, 2026 yılında istihdam artışının çatışma öncesinde öngörülen %0,5 yerine %0,3 düzeyinde gerçekleşmesi bekleniyor. Bu fark, yaklaşık 440 bin daha az yeni iş yaratılmasına karşılık geliyor. İş gücü açıkları nedeniyle işletmelerin çalışanlarını işten çıkarmaktan çok yeni işe alımları yavaşlatması öngörülüyor.

[2] Avrupa Birliği, "Directive (EU) 2022/2041 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on adequate minimum wages in the European Union" 19.10.2022. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj/eng

Grafik 2: AB'de Temel İş Gücü Piyasası Göstergeleri

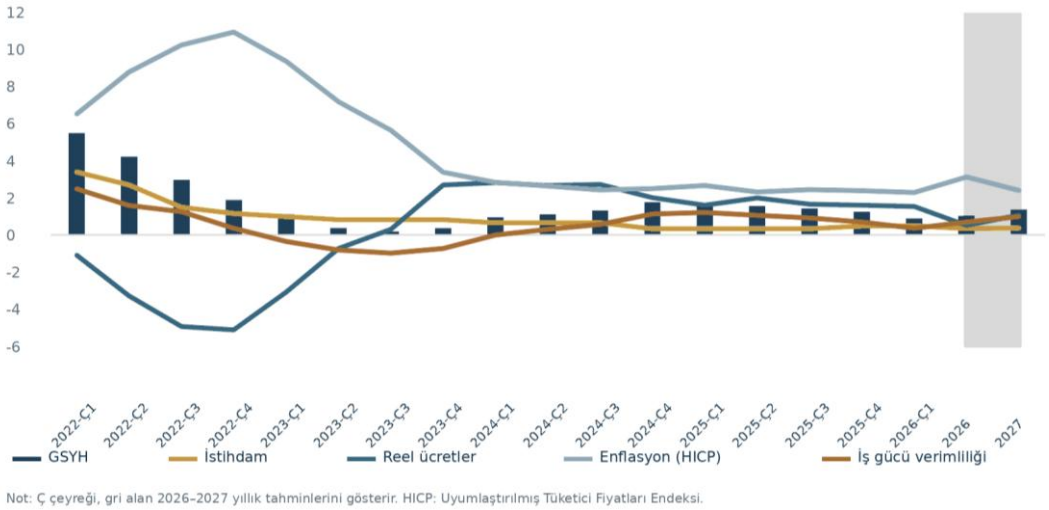

Not: Ç çeyreği, gri alan 2026–2027 yıllık tahminlerini gösterir. HICP: Uyumlaştırılmış Tüketici Fiyatları Endeksi.

Kaynak: *Avrupa Komisyonu*

Reel ücretlerin 2026 yılında salgın öncesindeki 2019 düzeyinin %1,4 üzerinde olması beklenirken, yüksek enerji fiyatları hanehalkı gelirleri üzerindeki baskıyı sürdürüyor. Yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki kişi sayısı, 2019'a kıyasla 3,5 milyon azalırken, AB'nin 2030'a kadar en az 15 milyon kişiyi bu riskten çıkarma hedefine ulaşılması için ilerlemenin hızlanması gerekiyor. Komisyon, iş kalitesinin geliştirilmesine yönelik politika gündemi kapsamında, AB sosyal ortaklarıyla ikinci aşama istişarelerin ardından 2026 yılı içinde Kaliteli İşler Yasası'nı[3] (*Quality Jobs Act*) sunmayı planlıyor.

Türkiye'de Durum

Türkiye, raporda sürdürülebilir ve kapsayıcı refaha ilişkin uluslararası veri setinin kapsamındaki ülkeler arasında sayılıyor. Bu çerçeve; istihdam, hanehalkı geliri, yaşam memnuniyeti, yoksulluk ve gençlerin eğitim ve istihdama katılımı gibi göstergeler üzerinden refahın farklı boyutlarını değerlendiriyor. Ancak ilgili açıklamalarda Türkiye'ye ait gösterge değerleri sunulmadığı gibi, raporda Türkiye'ye özgü bir iş kalitesi, ücret, iş güvencesi ya da istihdam görünümü bölümü de bulunmuyor.

Raporun bulgularını Türkiye açısından tamamlamak üzere Eurostat'ın 2025 yılı verileri incelendiğinde, 20-64 yaş grubunda istihdam oranının AB'de %76,1, Türkiye'de ise %58,1 olduğu görülüyor.[4] Türkiye'nin istihdam oranı, AB ortalamasının 18 puan altında kalıyor.

[3] Avrupa Komisyonu, "Quality jobs for companies and workers in Europe". https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/rights-work/quality-jobs-companies-and-workers-europe_en
[4] Eurostat, "Employment and labour force by sex and age-annual data", 11.09.2026. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_a/default/table?lang=en